

**ДВНЗ “ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ”**

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

проф. А.Г. Шульгай

“ ___ ” _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліна «СУЧАСНА ЦИВІЛІЗАЦІЯ ТА КУЛЬТУРА»

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальність 226 «Фармація»

(другий магістерський рівень вищої освіти)

факультет фармацевтичний

навчальний рік 2016-2017

Розробники: доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін
Пилипишин О. І.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

„31” ___ 08 ___ 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор

І. М. Мельничук

© _____, 2016 рік

© _____, 2017 рік

**Тернопіль
2016**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u>	Нормативна	
	Спеціальність: 226 <u>«Фармація»</u>	Рік підготовки	
1-й		1-й	
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6,75 год / 0,23 кредити ECTS	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		14 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	26 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
		Залік	Залік

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
Інтегральна компетентність					
<p>Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання,</p> <p>що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.</p>					
Загальні компетентності					
1.	Здатність до логічного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим розуму, мудрості	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання, пізнання сучасного світу	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
3.	Знання та розуміння	Мати глибокі знання із	Вміти здійснювати	Здатність	Нести відповідальність

	предметної області та розуміння професійної діяльності	структури професійної діяльності.	професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
4	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, бути готовим до сучасних викликів	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції.
5.	Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки на базі вивченого матеріалу	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою, цінувати свою і чужу культуру	Мати досконалі знання державної мови та базові знання іноземної мови, усвідомити свою участь у світовому процесі	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово, вміти спілкуватись іноземною мовою.	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову. Використовувати іноземну мову у	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.

				професійній діяльності	
7	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій сучасної цивілізації	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
8.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань
9	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
10.	Прагнення до збереження навколишнього середовища	Знати проблеми збереження навколишнього середовища та шляхи його збереження	Вміти формувати вимоги до себе та оточуючих щодо збереження навколишнього середовища	Вносити пропозиції відповідним органам та установам щодо заходів до збереження та охороні навколишнього	Нести відповідальність щодо виконання заходів збереження навколишнього середовища в рамках своєї компетенції.

				середовища	
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1.	Здатність до збагачення світогляду майбутніх медиків знаннями про унікальну світову цивілізацію та культуру власного народу	Мати спеціалізовані знання про світогляд та предмет культури; особливості становища людини у світі та необхідність її самовизначення; відмінності між історичними типами світогляду; особливості виникнення та зміни цивілізацій та їх культур.	Вміти аналізувати специфіку науково-культурного осмислення світу та людини, на відміну від конкретно наукового їх розуміння. Вміння трактувати специфіку культурних понять у їх порівнянні з буденними та науково-медичними знаннями. Вміння інтерпретувати основні функції цивілізації. Вміння аналізувати зв'язок розвитку філософії зі світовою наукою, культурою, медициною.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
2.	Здатність до інтерпретації сутності основ віровчень та культів, які впливають на фізичний та психологічний	Мати спеціалізовані знання з філософії Стародавнього сходу (Індія, Китай); основних етапів розвитку	Вміти аналізувати специфіку філософії Стародавнього Сходу; трактувати вчення	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на

	стан людини.	античної цивілізації космоцентризму ранньої культури та антропоцентризму грецької просвіти.	давньогрецької цивілізації.	пояснень щодо питання, що їх обґрунтують до фахівців та нефахівців.	підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
3.	Здатність усвідомити особливості середньовічного способу мислення, причини та наслідки переходу від античного до середньовічного світобачення; роль середньовічної культури в розвитку європейської цивілізації.	Мати спеціалізовані знання про етапи розвитку культури Київської Русі, культуру Козацької доби.	Вміти аналізувати специфіку культури вчення Середньовіччя та надбання українського народу; трактувати натурфілософські та соціально-політичні вчення	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
4.	Здатність до врахування особливостей трансформаційних процесів європейського світогляду доби Відродження, Просвітництва та культури народу цієї епохи у формуванні наукового пізнання, дискурсивного	Мати спеціалізовані знання про основні риси епохи Відродження.	Вміти аналізувати специфіку культурно-освітніх аспектів періоду Відродження.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог

	способу мислення, суспільно-політичних змін у Західній Європі.				авторського права
5.	Здатність до розкриття ролі та значення Єгипетської, Грецької та Римської цивілізацій як найвищого етапу розвитку суспільства.	Мати спеціалізовані знання про особливості та духовний вплив Грецької цивілізації.	Вміти трактувати Єгипетську, Античну культуру та їх вплив на розвиток інших територій.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтують до фахівців та нефаківців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
6.	Здатність до розкриття особливостей та основних напрямків розвитку давньоруських культурних надбань	Мати спеціалізовані знання про загальну характеристику та особливості становлення і розвитку давньоруської культури та її подальшого впливу на національне державотворення.	Вміти аналізувати науково-філософську думку доби Київської Русі; трактувати вчення про український космізм та кордоцентризм.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтують до фахівців та нефаківців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
7.	Здатність розкрити сутність та особливості	Мати спеціалізовані знання про зміст і значення українського	Вміти аналізувати принципи загального взаємозв'язку;	Зрозуміле і недвозначне	Нести відповідальність

	розвитку культурно-освітніх традицій України 14-18 ст.	Ренесансу.	тракувати категорії освіти, культури, науки, архітектури.	донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
8.	Володіти категоріями і поняттями національно-культурного утвердження українського народу в період 18-19 ст. Розкрити роль людського пізнання як провідної форм осмислення загальної культури людини.	Знати зміст, причини та наслідки культурного піднесення України в окреслений період.	Вміти аналізувати принципи загального взаємозв'язку; тракувати концепції свідомості в філософії, релігії та психології.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
9.	Здатність до обґрунтування основних засад внутрішньої і зовнішньої політики ЦР, Гетьманату, Директорії на початку 20 ст.	Мати спеціалізовані знання про зміст національної проблеми України та її участь у світовій політиці у 20 ст.	Вміти аналізувати принципи загального взаємозв'язку; тракувати духовні та наукові цінності в науково-пізнавальному процесі.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог

				нефахівців.	авторського права
10.	Здатність до аналізу і висвітлення основних мотивів боротьби за українську державність в середині 20 ст. до проголошення незалежності.	Мати правильні знання про основні етапи розбудови національної культури, освіти і науки.	Вміти аналізувати принципи загального взаємозв'язку між культурою, освітою та участю народу у розбудові власної держави;	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
11.	Здатність навчитися діяти відповідно до принципів культури, моралі та враховувати національні та релігійні особливості пацієнтів; розвивати вміння аналізувати культурно-освітні, релігійні процеси і явища; виховувати толерантне ставлення до різноманітних форм релігійних вірувань, повагу до історичної минувшини і досвіду поколінь.	Мати спеціалізовані знання про культуру, релігію, етику як основу людського світогляду, що є ґрунтом у професійній діяльності майбутніх медичних фахівців.	Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу проблем сучасної цивілізації; самостійно аналізувати різноманітні питання з проблематики сучасних викликів.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права

2. Пояснювальна записка та структура дисципліни

Програма з дисципліни «Сучасна цивілізація та культура» для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для спеціальності: 7.12020101 «Фармація» у відповідності з освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) і освітньо-професійними програмами (ОПП) підготовки фахівців, затвердженими наказом МОН України від 16.04.03 №239, експериментальним навчальним планом, розробленим на принципах Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) і затвердженим наказом МОЗ України від 31.01.2005, № 52. Вивчення історії української культури студентами цих спеціальностей здійснюється протягом другого семестру I року навчання, кінцеві цілі з дисципліни однакові й тому складена єдина програма з дисципліни «Сучасна цивілізація та культура» для зазначених спеціальностей.

Програма структурована на модуль, змістові модулі, теми у відповідності з вимогами «Рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін» (наказ МОЗ України від 12.10.2004 р. № 492).

Програма з дисципліни «Сучасна цивілізація та культура» для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації розроблена на виконання наказів МОЗ України від 19.10. 2009 р. за № 749 та від 19.10. 2009 р. за № 750.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу.

Програма дисципліни структурована на модуль, до складу якого входять блоки змістових модулів. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного модулю (залікового кредиту)

Історія української культури як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами вітчизняної історії та інтегрується з елективними курсами «Культурологія», «Етика», «Естетика», «Медицина та художня культура».

3. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення з дисципліни «Сучасна цивілізація та культура» – кінцеві цілі встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю (гуманітарна освіта) і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань. На підставі кінцевих цілей до кожного змістового модулю сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь, цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

«Сучасна цивілізація та культура» як навчальна дисципліна:

- формує уявлення студентської молоді про культурно-історичний процес на території України;
- формує бачення студентів духовних цінностей та пріоритетів українського народу;
- ознайомить студентів і дозволить аналітично оцінити культурний розвиток України в різні історичні періоди;
- охарактеризує особливості вітчизняної культури.

Кінцеві цілі вивчення дисципліни «Сучасна цивілізація та культура»:

- інтерпретувати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності та пріоритети;
- аналізувати культурний розвиток України в різні історичні епохи;
- аналізувати тенденції розвитку національної культури в контексті світового культурного процесу;
- робити висновки про відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності;

– визначати основні форми і напрями розвитку національної культури, види, стилі і жанри мистецтв.

Дисципліна «Сучасна цивілізація та культура» збагатить духовний світ студентів, сформує вміння бачити й розуміти твори мистецтва, дозволить сприймати національну культуру як невід'ємну частину загального розвитку й становлення особистості.

4. Зміст програми

з дисципліни «Сучасна цивілізація та культура»

Конкретні цілі:

- аналізувати значення цивілізації і культури в процесі гармонійного розвитку особистості та суспільства;
- пояснювати напрями та методи аналізу цивілізаційно-культурних об'єктів;
- усвідомлювати суть поняття «культура», його етимологію та особливості розвитку на різних історичних етапах, проаналізувати сучасне трактування цього терміну;
- трактувати поняття «цивілізація», «духовна» і «матеріальна», «світова» і «національна культура» та їх взаємозв'язок;
- визначати функції культури;
- трактувати поняття «українська національна культура» та її складники;
- пояснювати періодизацію розвитку української культури;
- аналізувати особливості етногенезу українського народу;
- аналізувати особливості культури прадавньої України, її значення в історії світової цивілізації;
- пояснювати тенденції розвитку цивілізаційних систем на прадавніх українських землях;
- аналізувати особливості духовної і матеріальної культури дохристиянської Русі;
- оцінювати роль Хрещення для культурного розквіту України-Русі;
- визначити характерні особливості культурного розвитку Галицько-Волинського князівства.
- пояснювати духовно-культурні надбання Козацької доби;
- робити висновки про стан української культури в умовах відсутності державності на теренах Наддніпрянщини та Галичини;
- аналізувати історико-культурні особливості розвитку на українських землях наприкінці XVIII – початку ХХ ст.;
- аналізувати суспільно-політичні та історичні передумови формування культури України 20-30-рр. ХХ ст.;
- трактувати поняття «розстріляне відродження»;
- робити висновки про розвиток української культури в умовах тоталітарного режиму;
- аналізувати культурне життя в Україні в період «відлиги»;
- робити висновки про відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності.

Тема 1. Єгипетська культура. Індійська та китайська цивілізації і їх роль у розвитку Всесвіту.

Тема 2. Грецька цивілізація, Рим та їх роль у розвитку світової культури.

Тема 3. Культура Стародавньої Америки.

Тема 4. Українська культура як самобутнє духовне утворення.

Тема 5. Культура первісної доби. Епоха стародавнього населення України.

Тема 6. Трипільська культура. Кіммерійці, скіфи, сармати та їх культура.

Тема 7. Розвиток античної культури і мистецтва на теренах України. Культура та дохристиянські вірування давніх слов'ян.

Тема 8. Культура Київської Русі. Прийняття християнства.

Тема 9. Мистецтво Київської Русі, освіта, наукові знання. Культура Галицько-Волинського князівства.

Тема 10. Українська культура XIV – XVII ст. Культурний розвиток середини XVIII ст.

Тема 11. Українське національно-культурне відродження XVIII – XIX ст.

Тема 12. Культура XX– початку XXI ст. Доба незалежності.

Тема 13. Сучасний світ, глобалізація: виклики, перспективи.

Тематичний план лекцій

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Цивілізації Єгипту, Месопотамії, Греції і Риму.	2
2	Епоха індійської та китайської цивілізацій.	2
3	Українська культура як самобутнє духовне утворення. Найдавніше населення на території України та його культура.	2
4	Культура Київської Русі. Культура Галицько-Волинського князівства.	2
5	Культура України кінця XIV- першої половини XVII ст. Культура України другої половини XVII – XVIII ст.	2
6	Українське національно-культурне відродження кін. XVIII – поч. XX ст.	2
7	Культура України XX–XXI ст.	2
Всього:		14

Тематичний план семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Єгипетська культура. Індійська та китайська цивілізації і їх роль у розвитку Всесвіту.	2
2	Грецька цивілізація, Рим та їх роль у розвитку світової культури.	2
3	Культура Стародавньої Америки.	2
4	Українська культура як самобутнє духовне утворення.	2
5	Культура первісної доби. Епоха стародавнього населення України.	2
6	Трипільська культура. Кіммерійці, скіфи, сармати та їх культура.	2
7	Розвиток античної культури і мистецтва на теренах України. Культура та дохристиянські вірування давніх слов'ян.	2
8	Культура Київської Русі. Прийняття християнства.	2
9	Мистецтво Київської Русі, освіта, наукові знання. Культура Галицько-Волинського князівства.	2
10	Українська культура XIV – XVII ст. Культурний розвиток середини XVIII ст.	2
11	Українське національно-культурне відродження XVIII – XIX ст.	2
12	Культура XX– початку XXI ст. Доба незалежності.	2
13	Сучасний світ, глобалізація: виклики, перспективи.	2
Всього:		26

Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Українська культура як самобутнє духовне утворення. Культура первісної доби, стародавнє населення України.	11
2	Трипільська культура, розселення трипільців. Культура кіммерійців, скіфів і сарматів.	12

3	Антична культура та мистецтво на теренах України. Дохристиянські вірування давніх слов'ян, їх культура.	12
4	Культура Київської Русі. Архітектура. Галицько-Волинський іконопис. Літописання.	11
5	Культура України в польсько-литовський період. Козацька епоха.	11
6	Культура України кінця XVIII – XIX ст.	12
7	Культура України XX – початку XXI ст. Сучасна епоха.	11
Всього:		80

5. Критерії оцінювання знань студентів на занятті

При оцінюванні студентів приділяється перевага стандартизованим методам контролю:

- тестування (усне, письмове, комп'ютерне);
- структуровані письмові роботи;
- структурований контроль практичних навичок;
- контроль виконання практичної роботи;
- усне опитування;
- усна співбесіда.

Форми контролю:

Попередній (вхідний) контроль слугує засобом виявлення наявного рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтування у складності матеріалу. Проводиться з метою оцінки міцності знань та з метою визначення ступеня сприйняття нового навчального матеріалу.

Поточний контроль – контроль самостійної роботи студентів щодо вивчення навчальних матеріалів. Здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості студента до заняття. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Рубіжний (тематичний) контроль засвоєння розділу (підрозділу) відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних тем шляхом тестування та/або усної співбесіди та/або виконання структурованих завдань. Тематичний контроль є показником якості вивчення тем розділів дисципліни та засвоєння студентами практичних навичок, а також пов'язаних із цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Проводиться на спеціально відведеному – підсумковому – занятті.

Проміжний контроль - полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних (семінарських) заняттях за певний період. Проводиться у формі семестрового заліку на останньому практичному (семінарському) занятті в семестрі.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах. Проводиться у формі заліку, диференційованого заліку або іспиту з метою встановлення змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній діяльності. Під час підсумкового контролю

враховуються результати складання здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

ПРИМІТКА: Кафедра визначає форми контролю відповідно до навчального плану з дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ПО ЗАВЕРШЕННЮ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка з дисципліни визначається як сума кількості балів поточної успішності, що складає 60% загальної оцінки з дисципліни, та оцінки, отриманої на іспиті, що складає 40% загальної оцінки з дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни становить 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за екзаменаційний підсумковий контроль (іспит) – 80 балів.

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
170-200 балів	5 – відмінно
140-179 балів	4– добре
101-139 балів	3 – задовільно
100 балів і менше	2– незадовільно

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Оцінювання поточної успішності проводиться шляхом підрахунку середнього балу поточної успішності по завершенню вивчення дисципліни. При цьому заокруглення ОЦІНКИ здійснюється за схемою: в діапазоні від 0 до 0,24 заокруглюється до меншої одиниці; в діапазоні від 0,25 до 0,74 заокруглюється до 0,5; в діапазоні від 0,75 до 0,99 заокруглюється до більшої одиниці.

Переведення оцінок за поточну успішність з 12-ти бальної шкали у 120-ти бальну шкалу здійснюється наступним чином:

Рейтингова 12-ти бальна шкала	Шкала оцінювання поточної успішності
4	66
4,5	69
5	72
5,5	75
6	78
6,5	81
7	84
7,5	87
8	90
8,5	93
9	96
9,5	99
10	102
10,5	105
11	108
11,5	111
12	114

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни з додаванням балів за індивідуальну роботу студента (ІРС), становить 120 балів.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

„_____” _____ 2016 року, протокол № _____

Завідувач кафедри, професор

І. М. Мельничук

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОГО (СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ

Оцінювання поточної успішності проводиться за дванадцятибальною рейтинговою шкалою. Оцінка за практичне заняття вважається позитивною, якщо вона становить 4,0 і більше балів. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною вказівкою для студентів при вивченні теми практичного (семінарського) заняття.

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу, не виконав практичної роботи, не оформив протокол.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань, виявляє незнання змісту виконання практичної роботи.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, виконав практичну роботу, частково оформив протокол.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання, фрагментарно виконав практичну роботу.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, виконав практичне завдання не до кінця.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення біологічних понять недостатні, характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, недооформив протокол заняття.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та біологічних термінів, нечітко формулює висновки, орієнтується в методиці виконання практичної роботи, виконав її не в повному обсязі.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але допустив незначні помилки під час проведення дослідження.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення біологічних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення, самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть біологічних явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки, оформив протокол практичного заняття, допускаючи незначні помилки при застосуванні наукових термінів і понять.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; в повному об'ємі оформив протокол практичного заняття, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні біологічні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять, самостійно та правильно виконав практичну роботу, без помилок оформив протокол практичного заняття.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
„_____” _____ 2016 року, протокол № _____

Завідувач кафедри, професор

І. М. Мельничук

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (ІРС)**

Бали	Критерії оцінювання
1	ПІДБІР ДВОХ ВІДЕО МАТЕРІАЛІВ ІЗ РОЗДІЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. або ПІДБІР ДВОХ АУДІО МАТЕРІАЛІВ ІЗ РОЗДІЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.
2	ВИГОТОВЛЕННЯ ЛАМІНОВАНОЇ ТАБЛИЦІ З ВІДПОВІДНИХ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ. або ВИСТУП НА ЗАСІДАННІ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА.
3	УЧАСТЬ У СТУДЕНТСЬКІЙ ОЛІМПІАДІ З ДИСЦИПЛІНИ. або РОБОТА НА СТУДЕНТСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ У ВИГЛЯДІ ПУБЛІКАЦІЇ ТЕЗ.
4	СКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КРОСВОРДУ. або РОБОТА НА СТУДЕНТСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ У ВИГЛЯДІ СТЕНДОВОЇ ДОПОВІДІ.
5	ВИГОТОВЛЕННЯ ЕКСПОНАТУ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ. або РОБОТА НА СТУДЕНТСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ У ВИГЛЯДІ УСНОЇ ДОПОВІДІ.
6	ПРИЗОВЕ МІСЦЕ ЗА УЧАСТЬ У СТУДЕНТСЬКІЙ ОЛІМПІАДІ З ДИСЦИПЛІНИ. або ПРИЗОВЕ МІСЦЕ ЗА УЧАСТЬ У РОБОТІ НАУКОВОГО ФОРУМА.

Примітка: якщо студент бере участь у двох і більше видах індивідуальної роботи, йому зараховуються бали лише за один вид роботи на його вибір.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
„_____” _____ 2016 року, протокол № _____

Завідувач кафедри, професор

І. М. Мельничук

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
0	Виставляється, коли студент виявляє повне незнання змісту виконання роботи.
1 - 3	Виставляється, коли студент частково виявляє знання змісту виконання роботи.
4 - 6	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується у методиці виконання роботи, виконав її в неповному обсязі, допускаючи грубі помилки під час проведення досліджень.
7 - 9	Виставляється студенту, коли він самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10 - 12	Виставляється, коли студент самостійно, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.

Примітка: за недооформлені протоколи практичних занять з дисципліни від загальної кількості балів за практичне завдання віднімається 3,0 бали.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення педагогічних понять недостатні.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та педагогічних термінів, нечітко формулює висновки.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення педагогічних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть педагогічних явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні педагогічні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

„_____” _____ 2016 року, протокол № _____

Завідувач кафедри, професор

І. М. Мельничук

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ЗАЛІКУ

Оцінка за залік вираховується з врахуванням питомої ваги кількості балів, отриманих студентом за складання тестового контролю (75%) та питомої ваги кількості балів, отриманих студентом під час усної співбесіди з екзаменатором (25%).

Максимальна кількість балів за залік, яку може набрати студент, становить 80.

Залік вважається складеним, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Якщо студент не склав однієї із складових частин заліку, він вважається таким, що не склав підсумковий контроль у цілому. Студент перескладає лише ту частину, яку не склав.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
„_____” _____ 2016 року, протокол № _____

Завідувач кафедри, професор

І. М. Мельничук

6. Зразки питань для проведення підсумкового контролю знань

1. Як називається вид мистецтва Київської Русі, який використовувався при оформленні книжок:

- A. книжкова мініатюра
- B. станкове мистецтво
- C. літописання
- D. скрип торій
- E. монументальне мистецтво

2. Визнані майстри малярства Київської Русі:

- A. Боян, Петро
- B. Никодим, Павло
- C. Григорій, Боян
- D. Алімпій, Григорій
- E. Антоній, Феодосій

3. Офіційною датою хрещення Київської Русі вважається:

- A. 988 р.
- B. 998 р.
- C. 1015 р.
- D. 1098 р.
- E. 1057 р.

4. Яка віра була на території України до 10 ст. ?

- A. язичництво
- B. іудаїзм
- C. християнство
- D. буддизм
- E. іслам

5. Як називався у слов'янській язичницькій міфології бог сонця?

- A. Стрибог
- B. Дажбог
- C. Перун
- D. Сварог

Е. Велес

6. Як називався у слов'янській язичницькій міфології покровитель скотарства?

- А. Стрибог
- В. Дажбог
- С. Перун
- Д. Сварог
- Е. Велес

7. Як називався у слов'янській язичницькій міфології бог грози та блискавки?

- А. Стрибог
- В. Дажбог
- С. Перун
- Д. Сварог
- Е. Велес

8. Видатна українська співачка I пол. XX ст., одна з кращих виконавиць українських народних пісень і романсів, народна артистка УРСР (1939), голос співачки є голосом-символом України її часу, про кого йдеться?

- А. Марія Скадовська
- В. Маруся Чурай
- С. Оксана Петрусенко
- Д. Соломія Крушельницька
- Е. Марія Заньковецька

9. У якому році Лесь Курбас створив театр «Березіль»?

- А. 1918
- В. 1922
- С. 1907
- Д. 1882
- Е. 1937

10. Жанр образотворчого мистецтва, в якому об'єктом зображення є природа:

- А. пастель
- В. пейзаж
- С. портрет
- Д. натюрморт
- Е. фреска

7. Засоби для проведення поточного та підсумкового контролю

1. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.
2. Тестові завдання для підсумкового тестового модульного контролю.
3. Тестові завдання для щоденного контролю.

8. Перелік навчально-методичної літератури

Основна

1. Миропольська Н. Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посіб. / Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко. – К.: Вища школа, 2001. – 191 с.
2. Баканурський А. Культурологія: Курс лекцій : Навч. посібник для студ. вузів / А. Баканурський, А. Александров, Т. Ашкова та ін.. – К.: Професіонал, 2004. – 204 с.

3. Тюрменко І. Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник / За ред. І. Тюрменко, О. Горбула – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с.
4. Безклубенко С. Українська культура: погляд крізь віки. Історико-теоретичні нариси. - Ужгород: Карпати, 2006. – 512 с.
5. Білик Б. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб./ Б. Білик та ін.; За ред. С. Клапчука, В. Остафійчука. – К.: Вища шк.; Знання, 1999. – 326 с.
6. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К.: АртЕк, 1999. – 728 с.
7. Шейко В. Історія української культури: Навч. посібник / В. Шейко, Л. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Додаткова

1. Огієнко І. Історія української культури: коротка історія культурного життя українського народу / І. Огієнко. – Вінніпег, 1970. – 272 с.
2. Погорілий О. Культурологія: Навчальний посібник / Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. – К.: Києво-Могилянська академія, 2005. – 320 с.
3. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С. Уляновська. – К.: Либідь, 1993. – 592 с